

Arenguvajaduste analüüs, tegevuskava ja turundusplaani tegevusvõimekuse suurendamiseks

---

SISUKORD

EELLUGU.....	3
SELTSIMAJA.....	3
Muinsuskaitsetised piirangud	4
Kassari Haridusseltsi arenguplaanid seoses hoone ja kinnistuga	4
SENINE SELTSITEGEVUS KASSARI SAARE KOGUKONNA HEAKS	5
Kassari saare arengukava.....	5
Kultuuri- ja kodulooline tegevus.....	5
Raamatukogu.....	6
Trükised, üritused, näitused	6
Investeeringud	6
SELTSI TEGEVUSE JA OLUKORRA ANALÜÜS	7
Uuringud, küsitlused, arutelud.	7
Välised tegurid	8
Kassari Haridusseltsi sisemised tugevused ja nõrkused	8
Vajadused.....	9
SELTSI EESMÄRGID JA TAOTLETAVAD TULEMUSED	9
TURUNDUSPLAAN.....	10

EELLUGU

Kassari noorte ühing "Edu" tuli kokku 21. septembril 1922. a. Ühingu juures tegutsesid näite -, spordi -, ja perenaiste ring ning karskusselts ja laulukoor, lühikest aega ka orkester, aasta hiljem asutati raamatukogu. 1931. a nimetati ühing ümber Kassari Haridusseltsiks. Samal aastal ostis selts Keina Vallavalitsuse käest 2500.- krooni eest endise Kassari koolihoone endale seltsimajaks. Sinna juurde kuulusid ka lehmalaut puukuuriga, kartulikelder, rehi ja 2,95 ha maad. Remondi käigus ehitati lava ja hiljem lavatagune ruum. Seltsi auliikmed olid Aino ja Oskar Kallas, kes annetasid seltsi raamatukogule kõik eksemplarid oma teostest. 20. oktoobrist 1940 teatab ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse kohaselt Käina Vallavalitsus oma kirjaga nr. 27, et Kassari Haridusseltsi on määratud likvideerimisele ja sellepärast otsustakse haridusseltsi tegevus ja asjaajamine kohe lõpetada arvates 21. oktoobrist 1940. Kassari Haridusselts sai tegutseda 18 aastat ja 1 kuu. 1942 kuni 1944. a 14. maini Kassari Haridusselts siiski veel tegutses. Osteti seltsimaja põranda jaoks Puulaiu sadamast pakud ja lasti need laudadeks.

SELTSIMAJA

Ühiskondliku hoonena - kõrtsi, kooli ja vallamajana – on Kassari seltsimajal pikk ajalugu.

Kõrts oli Tagukülas juba 1776.a, kuid teadmata on, kas kohe algselt samas paigas. Hiljemalt aastaks 1800 oli Kassari mõisnik rajanud kohalikust, Säätiribi lähistelt pärit paekivist müüridega kõrtsihoone Kassari saart Hiiumaaga ühendava Õunakusse viiva tee äärde. Mäeküla kõrts sai oma nime ilmselt varem läheduses asunud ja katkust tühjaks jäänud talukoha järgi. 19. sajandi alguse kaardile on ehitis kantud „Hothel de mae“ nime all.

Eduard Heinrich August von Stackelberg (1806-1881) asutas 1862.a „kuivaks jäänud“ Mäeküla kõrtsi ruumides 1863. a Kassari külakooli. 1867.a tehti vanale kõrtsihoonele põhjalik remont, sh ruum vallakohtu kantseleile. Kooliõpetaja hakkas ühtlasi täima ka valla kirjutaja ülesandeid. 1872-1881. a oli siin koolmeistriks Marie Underi (1883-1980) Pühalepa kihelkonnast Värssu külast pärit isa Priidu (Friedrich) Under. Ema Leenu Kerner oli pärit Kassarist. Marie Under, kelle vanemad olid vaid paar aastat enne tulevase poeedi sündi Tallinna kolinud, nägi Hiiumaad esimest korda alles 9-aastasena. Hiljem viibis ta oma esivanemate maal korduvalt.

Ka seltsitegevusega tegeldi selles majas juba 19. sajandil. 1880-ndal aastal loodi siin Kassari laulukoor, mis võttis 1896.a osa I Läänemaa Laulupeost. 1904.a ehitati valla- ja kohtukantselei arvelt koolimaja kõrgemaks ja suuremaks. Töö läks maksma 800 rubla. 1907-1913 töötas Kassari vallakooli juures õpetaja-kõster Jaan Kaasiku poolt asutatud raamatukogu. 1929-ndaks aastaks kolis kogu kool Kassari (Käina) Kõrgem Algkooli juurde, paari kilomeetri kaugusele, Kassari mõisa antvarkide majja ja hoonest sai aastateks 1931-1940 Kassari Haridusseltsi kodu.

Pärast sõda avati endises seltsimajas Kassari kolhoosi klubi, seltsi muretsetud laudadest tehti põrandad. Nõukogude ajal kasutati maja rändkino näitamiseks ja õpilasmalevate majutamiseks.

1993. a põllumajandusreformi käigus sai hoone omanikuks Käina vald, kes andis seltsimaja tasuta tagasi 26.veebruaril 1995. a taasasutatud Kassari Haridusseltsile. 1998. a 13. veebruaril taasavati raamatukogu. 1998-1999 vahetati muinsuskaitseameti toel seltsimaja katusekate, taastati fassaad ja veranda, lisaks on kogukond vana armsa ja põneva ajaloo maja siseruume erinevate projektide rahaabiga pidevalt uuendanud, püüdes sisekujundusega tabada hõngu, mida hoone meile jutustada tahab.

Praegu on Kassari rahvamaja külakeskus, kus on näitelavaga saal, köök, raamatukogu, ruumid ringide tööks ja veel mõned abiruumid. Hoone on jõutud viia heasse üldseisukorda ja selles käib vilgas seltsitegevus.

Muinsuskaitsetised piirangud

Kassari kool-rahvamaja¹ on kultuurimälestiseks tunnistatud kultuuriministri 10.09.1999 määrusega nr. 20 (registrikood kultuurimälestiste riikliku registris 23522). Mälestise liik ja kirjeldus: riskikükukujulise põhiplaaniga, puidust tuulekojaga ja viilkatusega krohvitud paekivihoone, mis on olulist rolli mänginud kohalike elanike kultuuritausta kujundamisel.

Tegevust muinsuskaitse võõndis reguleerib Muinsuskaitseaduse §23 lõiked 1-5:

(1) Kinnismälestise kaitseks kehtestatakse kaitsevöönd, millele kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kitsendusi ja milles tehtavad leevendused märgitakse kaitsekohustuse teatisse. Kaitsevööndiks on 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Muinsuskaitseameti loata on kinnismälestise kaitsevööndis keelatud:

1) maaharimine, ehitiste püstitamine, teede, kraavide ja trasside rajamine ning muud mulla- ja ehitustööd;

2) puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine.

(3) Muinsuskaitsealale avanevate kaugvaadete sulgemise või muinsuskaitseala piirile muinsuskaitseala hoonestuse suhtes sobimatute ehitiste püstitamise vältimiseks kehtestatakse muinsuskaitseala kaitsevöönd, milles kehtivad muinsuskaitseala põhimääruses kindlaksmääratud nõuded ja kitsendused. Muinsuskaitsealal paiknevatele kinnismälestistele kaitsevööndit ei kehtestata, kui muinsuskaitseala põhimääruses pole sätestatud teisiti.

(5) Kalmistul paiknevale kinnismälestisele kaitsevööndit ei kehtestata.

Ehitus- ja muude tööde tegemise nõudeid reguleerib Muinsuskaitseaduse §40:

(1) ehitus-, maaparandus- ja teetöid ning mälestist ohustada võivaid muid töid tehakse Muinsuskaitseameti loal tingimustel, mis tagavad mälestise säilimise;

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tööde korral on loa taotleja kohustatud:

1) tellima mälestise kahjustamist ärahoidvad tööd, rahastama neid ning järgima nende tegemiseks kehtestatud nõudeid;

2) informeerima tööde teostajat mälestise olemasolust ja sellega seonduvatest kitsendustest;

(3) Mälestise säilimise eest seda ohustavate tööde tegemise ajal vastutab tööde teostaja, käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud kohustuse täitmata jätmise eest vastutab loa taotleja;

(4) Ehitus- ja muu töö tuleb dokumenteerida [kultuuriministri määrusega kehtestatud korras](#).

(5) Kinnisasjal, kus Muinsuskaitseameti andmeil võidakse avastada seni teadmata kultuuriväärtusega leid, tuleb enne tööde alustamist teha uuringud. Uuringud tehakse loa taotleja kulul.

Kokkuvõtvalt tuleb tegevuseks, mis puudutab maaharimist, ehitiste püstitamist, teede, kraavide ja trasside rajamist ning muud mulla- ja ehitustöid taotlelda Muinsuskaitseameti luba. Iga erijuhtum/projekt tuleb eelnevalt kooskõlastada Muinsuskaitseametiga. Hoone rekonstrueerimiseks on 1996. a ja hoonesse vee-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteemi rajamiseks on 2012.a koostatud muinsuskaitse eritingimused.

Kassari Haridusseltsi arenguplaanid seoses hoone ja kinnistuga

1. Välja arendada erinevaid kogukonnateenuseid või pakkuda tasulisi teenuseid väljapoole, nii leiab meie armas vana maja endale rohkem sõpru, kuna ta pakub kasutajatele paremaid tingimusi. Laiem kontaktvõrgustik elavdab kohalikku seltsielu.

---

¹ Kassari kooli ajaloost www.orjaku.ee/dokumendid/4xpmq_V_M2eumbaed2.PDF

2. Ehitada välja säästlik maaküttesüsteem, mis tagab kaitsealuses hoones stabiilse sisekliima ning temperatuuri, tellida hoone energiaauditi ning koostöös muinsuskaitsega otsida võimalusi hoone energiatõhususe tõstmiseks ilma hoone väärtusi kahjustamata.

SENINE SELTSITEGEVUS KASSARI SAARE KOGUKONNA HEAKS

Kassari Haridusseltsil on pikk ajalugu alates 1922 aastast, mille vältel on tehtud palju kultuurilooliselt olulist ja avalikkusele huvi pakkuvat. MTÜ Kassari Haridusselts asutamisel 26.02.1995 oleme oma põhikirjas sätestanud esmasteks eesmärkideks arendada oma liikmete tegevuse kaudu kohaliku rahva vaimset ja kultuuripärandit ning uurida ja viljeleda Hiiu ja Kassari saare omakultuuri. Kultuuripärandi kogumine ja uurimine on üks meie põhitegevustest olnud seltsi taasasutamisest peale. Seltsi juures tegutsevad näitering, käsitööring, ansambel “Öilajad”, luuleklubi “Kesäinglid”, õpiring “Lood ja laulud Kassarist” ja laste pühapäevakool.

Kassari saare arengukava

Üheks suuremaks ja olulisemaks ettevõtmiseks oli Kassari saare 2003 – 2008 arengukava koostamine kohaliku kodanikuinitsiatiivi alusel. Algusest peale oli seltsi ambitsioon koondada kogu Kassari saare kogukonda, julgustada ja arendada aktiivseid kodanikke ning aidata igati kaasa Kassari saare kui terviku arengule. Arengukava koostamise vajadus algatati Kassari Haridusseltsi poolt 2001. aasta algul ja selle põhimõtteid on arutatud ja otsustatud erinevate huvigruppidega läbiviidud koosolekutel ajavahemikul novembrist 2001 kuni aprillini 2002. Enamasti vabatahtlikul tööel põhinenud protsessile saada rahalist tuge Eesti regionaalarengu saarte ja kohaliku omaalgatuse programmidele ning Eesti Täiskasvanute Koolituse Assotsiatsioonilt ANDRAS. Hiljem on arengukava veelkord uuendatud ja praegune Kassari saare arengukava 2008 – 2015² kinnitati rahvakoosolekul 13.10.2008.a.

Koostöös Orjaku Külaseltsiga lõime kaasa Kassari üldplaneeringu koostamisel Kodanikuühiskonna Sihtkapitali poolt rahastatava projekti “Huvigruppide planeerimisprotsessi kaasamise kava Kassari saare näitel” raames.

Kultuuri- ja kodulooline tegevus

Seltsiliste huvidest lähtuvalt oleme vabatahtliku tööna ja ka mitmete projektide abil kogunud mälestusi, tekste, filmi- ja pildimaterjale ning teinud küsitlusi ja valdkondlikke tagasivaataavaid uuringuid teemadel Kassari ajalugu, kultuur, elu-olu, loodus, haridus, mõis, kabel ja kabeliaed, talud ja talutööd, 1940. aastad, kolhoosiaeg, suguseltsid, isikupärased persoonid, kuulsad kassarlased Kassariga seotud looming ja muu. Oleme oma tegevuses saanud abi mitmete tegevustoetuste ja stipendiumite näol Eesti Kultuurkapitalilt, Kohaliku Omaalgatuse Programmist, Eesti Rahvuskultuuri Fondist, Käina Vallavalitsuselt, Avatud Eesti Fondist, Eesti Õpiringide Seltsilt „Semud“ ja mujalt.

Kassari Haridusselts sõlmis 16.09.1999. aastal lepingu sihtasutusega Eesti Rahvuskultuuri Fondi (ERKF) Lepa Anna Sukasääre nimelise allfondi loomiseks, mis loodi eesmärgiga edendada Kassari saare omakultuuri ja arengut. Fond sai 2005.a. kokku väljamaksete tegemiseks ettenähtud põhikapitali 100 000 krooni ja on sealt peale määranud toetusi ja stipendiume Kassari haridusseltsi poolt moodustatud halduskogu ettepanekul kokku 12 taotlejale summas 2228,36 eurot.

Kohaliku kultuuripärandi ja koduloo uuringud on olnud seltsi liikmete meelisteema pikema aja vältel ja mitmetel seltsi liikmel on tekkinud huvi end neil teemadel rohkem harida. Kui pöördusime paar aastat tagasi sellekohase sooviga Hiiumaa arenduskeskuse Tuuru konsultantide poole, siis saime mõtlemapaneva soovitusena, et kuna nendest teemadest huvitujaid on ilmselt üle Hiiumaa teisigi, kuid praegu nokitseb igaüks asjaga omaette, siis võiksime koostöö abil saavutada uue taseme ja Kassari

---

² Link Kassari saare arengukavale:

http://www.kassarimaa.ee/uploads/MATERJAL/Arengukava/Kassari_saare_arengukava_2008-2015.pdf

Haridusseltsist vastava kompetentsikeskuse kujundada. Oma projekti „Kassari Haridusselts kui kohaliku kultuuripärandi ja koduloo koguja ja hoidja“ rahastamiseks Vabaühenduste Fondile poolt me küll kahjuks raha ei saanud, kuid see ei takista meid vähehaaval oma jõududega või ka muude rahastajate toel projekti eesmärkide nimel toimetada.

Peame koduloo- ja kohaliku kultuuripärandi uuringuid väga oluliseks rahvuskultuuri osaks, millega saavad ja tahavad tegeleda eelkõige kohalikud huvilised ja mis on algusest peale külaliikumise ja seltsitegevusega kaasas käinud. Sellesse tegevusse tahame kaasa haarata huvilisi noori, kes seltsiga alles hiljuti liitunud ja nii meie tegevuse kandepinda laiendada.

Raamatukogu

Seltsi algatusel avati meile kuuluvas seltsimajas 1998.a raamatukogu. Kuni 2013.a lõpuni oli see valla raamatukogu laenutuspunkt. Raamatukogu fond, tänaseks üle 4000 raamatu, kuulub Kassari Haridusseltsile ja lugejaid on meil praegu kirjas 65, lisaks on meie raamatuid laenutatud Käina raamatukogu kaudu. Koostöös Käina vallaga parandasime 2014.a algusest seltsi igapäevase töö juhtimist ja koordineerimist. Hakkasime ise osutama raamatukogu teenust kuna nii saime paindlikumalt suurendada pakutavate teenuste valikut ja ühitada seltsimaja perenaise ametikoha loomisega mitmeid ülesandeid erinevatest valdkondadest. Koostöös vallaga oleme sõlminud avalike teenuste üleandmise halduslepingu Kassari Haridusseltsi poolt raamatukogu-, avaliku internetipunkti, noortetoa ja huviringide teenuste ning avalike Kassari kultuuri- ja meelelahutusürituste korraldamise teenuse osutamiseks. Meil on olemas ka noor ja hakkaja inimene, kes seda tööd veab.

Trükised, üritused, näitused ...

Kassari Haridusselts annab alates 1997 aastast kaks korda aastas välja kohalikule kogukonnale tasuta ajalehte/ajakirja “Kassarimaa³”, mis koondab lisaks päevakajalisele erinevat kodu- ja kultuuriloolist materjali.

Oleme uhked Kristiina Hellströmi poolt koostöös kogukonnaga koostatud Kassari maastikuhoolduskava⁴ üle, mille juures olime korraldajad-tellijad ja rahastuse taotlejad. Kirjastatud on Voldemar Panso raamatu „Naljakas inimene“ valitud peatükid, samuti mitu lauamängu ja mängukaardid „Lepa Anna nõiaköök“.

Haridusseltsi eestvedamisel on toimunud arvukalt koolitusi, kontserte, erinevaid klubilisi üritusi, näitusi, luuleõhtuid jms. Traditsiooniks on saanud igal suvel näitetrupiga välja tuua üks näitemäng. 2012 aasta olulisimaks ettevõtmiseks oli kogu Kassari saart haarava ürituse „Avatud külavärvad⁵“ korraldamine koostöös Orjaku külaseltsiga. Mitu aastat oli avatud menukas fotonäitus “Kassarlased kodulävel”.

Eelmisest suvest oleme koostöös Orjaku külaseltsiga korraldanud Kassari saare suvist kultuuriprogrammi, seal hulgas Kassari Kultuurineljapäevade programmi.

Investeeringud

Jõudumööda oleme korrastanud ja uuendanud meile kuuluvat ajaloolist hoonet, muinsuskaitse all olevat endist Kassari koolimaja.

Lähiaastate mahukamad projektid:

PRIA Meede 3.2 - külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetused:

- 1) 2009: Koopiamasina ostmise ja MTÜ Kassari Haridusseltsi Seltsimaja abihoone ehitamine. Toetus 156 065 krooni
- 2) 2010: Seltsimaja II korruse ja sansõlmede ehitus ja sisustus, AIP arvuti ja Wifi-seadme ost. Projekti maksumus 921 129 krooni.

³ Link ajalehele Kassarimaa <http://www.kassarimaa.ee/index.php?page=ajaleht>

⁴ Link Kassari maastikuhoolduskavale <http://avalik.amphora.ee/kainavv/documents.aspx?df=30518&format=pdf>

⁵ Ürituse „Avatud külavärvad“ koduleht www.kylad.ee/avatud-kulavärvad/2012

3) 2011: Näitlejate garderoobi viimistlus ja sisustus. Projekti toetus 4 464 eurot

LEADER programmi poolt rahastatud projektid:

1) 2009: Rannavõrkpalli väljaku ehitus. Projekti maht 157 720 krooni

2) Viltimiskoolitus "PÄTAKAST ATUNI" Projekti toetus 78 117 krooni

3) 2010: Kassari Vee-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteemi projekteerimine. Projekti toetus 36 000 krooni.

4) 2014: Kassari rahvamaja köök, küte, veevarustus ja kanalisatsioon, ehitusjärelvalve. Projekti toetus 25 974,36 eurot

Novembris 2012 saime kohaliku Leader-grupi positiivse rahastamisotsuse seltsi kodulehe loomiseks, mida meil siiani polnud, nüüd on leht vähehaaval juba oma ilme omandanud ja sellega saab tutvuda aadressil www.kassarimaa.ee.

Kohaliku Omaalgatuse Programm:

1) 2013: Marie Underi 130. ja Aino Kalda 135. sünniaastapäeva tähistamine; Marie Underi ja Aino Kallase mälestuspingid

SELTSI TEGEVUSE JA OLUKORRA ANALÜÜS

(koostatud arenguhüppe projektile 2013)

Pikast ja edukast tegevusajast hoolimata tunneb seltsi juhatus vajadust muudatusteks. Seltsi taasasutajad on vananenud ja aktiivsus vähenenud, uusi liikmeid on lisandunud napilt. Meie tegevus ei ole seltsist väljapoole piisavalt kuuldav ja nähtav. Ka ei ole me suutnud leida finantsilist kindlust ning sõltume liialt väljast tulevast abist. Ometi on Kassari saar piirkond, kus elanike arv on püsinud stabiilsena ning saarel on alati olnud tugeva kodanikutundega kogukond ja aktiivsed inimesed, meil on olemas omapärane ja väärrika ajaloo maja, seega võimalusi meil justkui oleks. Alles 2013 aastal oleme suutnud vähesel määral uut põlvkonda kaasa haarata. Uued noored liikmed on õnneks küll tulnud koos uute ideede ja teotahtega, kuid neil napib vajalikest kogemustest ja teadmistest. Seltsi ees seisab muutuvus ühiskonnas uus väljakutse leida oma koht ja lahendused tänase päeva probleemidele.

Uuringud, küsitlused, arutelud.

Aegade jooksul oleme Kassari rahva seas teinud erinevaid uuringuid ja küsitlusi, mille tulemusi saame seltsitegevuse tulemuslikkuse ja tulevikuväljavaadete analüüsil osaliselt praegugi kasutada. 1999. a Kassaris läbi viidud sotsioloogilise uurimuse tulemusena üks põhitulemusi oli, et ühistegevus ja ettevõtlikkus on siin hinnas. Sellele alusele toetume ka praegu.

Praeguste arenguvajaduste väljaselgitamiseks korraldasime 29. nov 2013 MTÜ üldkoosolekul seltsi liikmete seas küsitluse senise tegevuse ja tulekuvisionide kohta ja tegime ühiselt väikese SWOT-analüüsi Kassari Haridusseltsi tugevuste, nõrkuste, võimaluste ja ohtude kaardistamiseks. Vastusena küsimusele, mida peetakse seltsi juures enda jaoks oluliseks, nimetasid peaaegu kõik vastajad eneseteostuse võimalust, korduvalt nimetati traditsioonide hoidmist ja kultuuripärandi säilitamist, identiteedi ja kogukonna tugevdamist, kokkuhoidvat tunnet. Meeldejäävamateks ja olulisemateks sündmusteks peeti mitmel korral nimetatud raamatukogu loomist, iga-aastasi näidendeid ja noorte liikmete poolt korraldatud möödunudsuviseid kultuuriüritusi. Kuna tehtud on palju, siis oli igapähe oma lemmik ja kokku sai loetud palju erinevaid sündmusi. Tuleviku kohta oldi optimistlikult meelestatud ja olulisim oli tahe ühistegevusega jätkata, pakkuda kogukonnale võimalikult palju tegevusi ja jõukohaseid teenuseid ning saavutada hea koostöö vanema ning noorema põlvkonna vahel. Kõlama jäi mõte, et nooruslik teotahte innustab seadma suuri eesmärgi ja meenutab seltsi vanematele liikmetele seltsi taasloomise aega 1995-1999.

Seltsi juhatus on mitmel korral pidanud aru Käina vallavanemaga eesmärgiga selgitada välja valla poolseid soove avalike teenuste osas, mida MTÜ võiks pakkuda. Omavalitsuse soov on eelkõige raamatukoguteenuse jätkumine, aga ka suvine kultuuriprogramm Kassari saarel. Küsitluse tulemuste,

mitmete kitsamas ringis arutelude, seltsimaja perenaise visiooni, avalike huvide ja seltsi võimekuse põhjal oleme kokku pannud nimekirja teenustest, mida oleme loodetavasti suutelised osutama ja mis vastavad Kassari Haridusseltsi sisemisele arenguvajadusele.

Välised tegurid

Haridusselts tegutseb keskkonnas, kus peamiste ohtudena võib nimetada tööaliste ja eriti noorte inimeste lahkumist Hiiumaalt, riiklikke pidevaid ümberkorraldusi ja „riigi lahkumist“ saarelt. Seetõttu on vähenemis- ja vananemisohus Kassari kogukond kui seltsi tagamaa, kuigi seni on siinne rahvastik olnud võrreldes muu Hiiumaaga suhteliselt stabiilsem. Puuduvad täpsed arvandmed, kuid väikeses kogukonnas on nähtav, et paljud, kes on küll siin hingekirjas, elavad ja töötavad suure osa ajast ikkagi mandril.

Nii ohu kui ka võimalusena nimetati aga siinse elu hooajalisust. Populaarse turismipiirkonnana on saarel suviti kordades rohkem inimesi, nii neid, kes end ikkagi kassarlasteks peavad kui ka veelgi rohkem läbisõidul rahvast. Talvel on inimesi vähe ja elu soikub. Paljude suvehiidlaste seas leidub kindlasti inimesi, kes on valmis panustama seltsitegevusse kuid veel enam neid, kellele saame oma teenuseid pakkuda, kas siis kultuuriürituste, raamatukoguteenuse vms näol. Võimalusi võib peituda ka koostöös paljude kohalike väikeste turismiettevõtetega.

Välise ohuna võib nimetada saadaolevate rahaliste toetuste ettearvatust, sellistele ühekordsetele projektidele ei saa tugineda seltsi jätkusuutlik areng. Ent võimalustena nähti erinevate toetuste ja nn „eurorahade“ positiivset efekti, vajalikus kohas ja vajalikul hetkel võib see aidata raskest kohast üle ja edaspidi iseseisvalt hakkama saada.

Hea võimalus on ka Käina valla positiivne suhtumine ja toetus külaseltsidele nende arengus, nii tavapärase tegevustoetus kui ka valmisolek sõlmida haldusleping ja toetada edaspidi rahaliselt seltsi poolt avalike teenuste osutamist. Kuna selles osas juba läbirääkimised käivad, siis on siin meie jaoks reaalne perspektiiv oma tegevust kindlamale alusele seada. Siia ritta võib lisada ka meie raudvara, seltsimaja, mis küll visa töö tulemusena, kuid nüüd juba olemasoleva võimalusena tänu vallapoolsele mõistmisele meile tegevuseks soodsad võimalused on andnud.

Väline võimalus on meie jaoks Kassari väga tugev ja arenev omakultuur, millele Kassari Haridusselts oma põhitegevuses ju tuginebki.

Kassari Haridusseltsi sisemised tugevused ja nõrkused

Ilmselt paratamatult eesseisev valdade ühinemine toob omaga kaasa külakeskuste funktsioonide teisenemise. Tugev kogukond saab oma igapäevaelu koha peal ära elada hoolimata võimukeskuse kaugenemisest. Turvalise elukeskkonna säilitajana näeme külaseltsi kui tugiorganisatsiooni, mis pakub vajalikke teenuseid koha peal ja on suuteline olema kogukonna heaks asjaajamises võrdväärne partner vallavalitsuse, ametkondade või vajadusel ka äriettevõtetega. Kas ja kuidas Kassari Haridusselts suudab sellist funktsiooni täita?

Põhilise nõrkusena on küsitluses välja tulnud liikmeskonna vananemine ja väsimine ning see, et seltsimajal on puudunud perenaine, kes lisaks raamatukogutööle huviringide tegevust, ürituste toimumist, maja kasutamist ja muud seltsitööd koordineeriks ja korraldaks ning igapäevaste muredega tegeleks. Vabatahtliku töö jaoks on see tegevus ühe inimese jaoks palgatöö kõrvalt pikemas perspektiivis liialt koormav kuid tegevuse paremaks koordineerimiseks vajaksime siiski kesket isikut, kelle kätte „niidid“ kokku jookseksid. Kuigi oleme seda vajadust ammu tunnetanud, ei ole me suutnud seltsielu siiani korraldada nii, et tulu oleks piisav seltsi juurde palgalise töökoha loomiseks.

Samas näeme endal tugevust eelkõige siinsetes inimestes, nende traditsioonilises tugevas kultuurihuvis, entusiasmis, iseteadvuses ja kindlas kodutundes. Kõik see toetub ajaloolisele taustale ja õnneks on seltsil siiski piisavalt aktiivset tahtejulist tuumikut ning ka noored on leidnud tee meie juurde. Kui on olemas nii ühistegevusest huvitatud inimesed kui meie seltsimaja, siis ei saa tegelikult miski takistada meil siin endaga hästi hakkama saada.

Vajadused

Selleks, et nõrkused ja ohud ületada ning tugevused ja võimalused ära kasutada vajame:

Avalike teenuste valiku laiendamine ja väljatöötamine

Välja arendada Haridusseltsile omased nišsitooted, mille müügiga oma tegevust rahastada

Enda harimist turunduse ja reklaami valdkonnas, et olla nähtavam, leida rohkem nii turgu oma toodetele ja teenustele, kui ka toetajaid, aktiivseid seltsitegevuse huvilisi või kasvõi tee inimesteni, kellele meie kogutu korda läheb.

Koostöö arendamine nii kogukonna kui ka kohalike ettevõtjatega leides oma teenustele tänuliku vastuvõtja ja sünergia koostöös

SELTSI EESMÄRGID JA TAOTLETAVAD TULEMUSED

(koostatud arenguhüppe projektile 2015)

Kassari Haridusseltsi eesmärk ei ole inimeste eest asju ära teha, vaid olla kogukonda ühendav tugivõrgustik jagades ideid, õpivõimalusi ja huvitegevusi kogukonnale ning pakkudes teenuseid ka väljapoole. Meil on praegu hea arenguperiood, kus seltsil on julgust, võimalusi ja huvilisi anda hoogu eneseteostuseks nii nooremale kui ka vanemale põlvkonnale, sidudes niiviisi kogukonna eri vanuserühmi.

Tunneme vajadust koolitada uusi ja ka vanu liikmeid, et nad saaksid seltsis täita aktiivsemat rolli. Anda edasi kogemusi ning tekitada uute ning vanade liikmete vaheline sujuv koostöö, mis säilitaks nii vanu traditsioone, kui ka viiks organisatsiooni uuele ja tugevamale tasemele. Ega vanem põlvkond pole oma teotahet veel ammendanud, meie väljakutse on parandada põlvkondadevahelist koostööd ja haarata seltsitegevusse kaasa rohkem noori.

Väga oluline on ühest küljest end rohkem avada väljapoole ja tutvustada laiemalt oma tegevust ning teisest küljest teha tihedamat oluliste partneritega väljastpoolt seltsi – teiste seltside, ettevõtjate, omavalitsusega.

On tekkinud väga hea koostöö Käina vallaga ning sõlmitud koostööleping avalike teenuste osutamiseks on olnud tubli tugi meie seltsimaja noorele ja toimekale perenaisele. Meie perenaisel on teotahet ja lennukaid ideid kaasa minna uuenevate ajavooludega, tekitada rahvamajja uusi tegevusi, leida koostööpartnereid ja luua hubast, isikupärast keskkonda. Ning seda kohe kindlasti mitte ainult kassarlastele. Haridusselts pole kunagi tahtnud jääda kinniseks klubiks, kus tegutsemine ning osavõtt on ainult Kassari inimestele.

Oleme oma põhitegevuse - kohaliku Hiiu ja Kassari saarerahva vaimse omakultuuri ja kultuuripärandi uurimise ja viljelemise - kõrval püüdnud seltsimaja jõudumööda korras hoida nii omavahendite kui erinevate projektidega ning nüüdseks võib öelda, et suuremad investeeringud on tehtud, muinsuskaitsealune hoone on hooldatud ja lagunemisest päästetud. Kavas on veel kaasajastada maja küttesüsteemi, et pakkuda hoone kasutajale mugavustunnet ja Hiiumaa rahvaarvu vähenemise olukorras tõsta hoone energiatõhusust ja kasutusefektiivsust.

Tahame Haridusseltsi pika ajalooga maja paremini ära kasutada ja panna ta MTÜ-le tulu teenima parandades organisatsiooni turundusvõimekusest ja oskusi. Uutel liikmetel on palju lennukaid ideid ja teotahet välja kujundada oma nišsitooted, mida suvel Kassari Haridusseltsi majas müüa, leida õige sihtgrupp kellele ja kuidas turustada rahvamaja ruume, et panna need teenima ja samuti leida võimalikke koostööpartnereid, kellega koos panna maja elama. Muutusteks loob võimalused 2014.a. lõpus valmis saanud vee- ja kanalisatsioonivarustussüsteemid (varem majas vesi puudus) ning täiesti uus köök koos sisseseadega, kus saab väärtustada kohalikku toitu.

Erinevaid üritusi on võimalik korraldada paremini ja pikemalt, sest tekkinud on pesemise, WC ja toitlustamise võimalus, saame laiendada seltsi poolt pakutavaid kogukonnale vajalikke teenuseid. Näiteks saame läbi viia kohaliku toidu valmistamise õppepäevi, koolitusi toiduvalmistamisoskuste tõstmiseks, toitlustada rahvamaja külastajaid, küpsetada leiba ja müüa huvilistele kohalikku toitu.

Võimalik on välja arendada muidki kogukonnateenuseid -pakkuda köögi kaudu tuge vähekindlustatud peredele, arendada lastehoidu või taluturgu jne. Tekib hulgaliselt võimalusi seltsitegevust edasi arendada ja meie vana maja paremini kasutada.

Paranenud on raamatukogupunkti töötingimused, kuna majas on WC, pesemisvõimalus ja parem küte. Oleme siiani oma maja alati lahkelt jaganud igasuguste avalike ürituste läbiviimiseks ja kindlasti jätkame seda ka edaspidi, paremates tingimustes.

Kõik need tegevused suurendavad haridusseltsi kontaktvõrgustikku ja elujõulisust.

TURUNDUSPLAAN

Toode/teenus	Turg/sihtrühm	Turundamine/kanalid	Rahastamine/Hinnapoliitika/Müügitoetus
Raamatukogu teenus	Kohalik kogukond, suvehiidlased	Interneti kodulehekül, traditsiooniline suust-suhu info	Koostööleping vallaga, tarbijale tasuta
Avaliku internetipunkti teenus	Kohalik kogukond, suvehiidlased	Interneti kodulehekül, traditsiooniline suust-suhu info	Koostööleping vallaga, tarbijale tasuta
Telkimisplats koos pesemisvõimalusega	Turistid, kollektiivid üritusteks	Interneti kodulehekül, info edastamine koostööpartneritele ja kättesaadavus turismiinfokeskustes	Tasuline, keskmine hinnatase
Turismipakett suvel (matkad, ettetellimisel söök)	Individaalturistid, pered, sõpruskonnad, kollektiivid, õpilasgrupid	Otseturundamine koostööpartneritele, info internetis ja turismiinfokeskustes, etteregistreerimisel	Osalustasuga, keskmine hinnatase
Suvine kultuuriprogramm – kontserdid, näitused ja kinoõhtud, kultuurineljapäevad	Kohalik kogukond, suvehiidlased, turistid, avalikkus	Reklaam meedias ja posteritel, vajadusel raadioreklaam, info kodulehel ja facebookis	Osaliselt koostöös vallaga, osaliselt projektipõhine või piletitega
Loometoe tegevused põnevate külalistega	Kohalik kogukond, suvehiidlased	Reklaam meedias ja posteritel, vajadusel raadioreklaam, info kodulehel ja facebookis	Projektipõhine või osalustasuga
Huviringid vastavalt kogukonna vajadustele (sh külateater, laulukoor, käsitööring, luuleklubi jms)	Kohalik kogukond	Interneti kodulehekül, traditsiooniline suust-suhu info	Osaliselt koostööleping vallaga, vabatahtlik töö ja vajadusel osalustasu
Suure saali rent (pulmad, koolitused, erapeod jms)	Pered, sõpruskonnad, kollektiivid, õpilasgrupid	Otseturundamine koostööpartneritele, info kodulehel	Tasuline teenus, keskmine hinnatase

Kohalike toodete müük (kaltsuvaibad, käsitöö, kujundada välja oma tootemärgised ja nišitooted)	Turistid, suvehiidlased, kohalik kogukond	Interneti kodulehekülg, info edastamine koostööpartneritele ja kättesaadavus turismiinfokeskustes, turundamine Hiiumaa käsitöö e-poe kaudu www.hiiumaahandicraft.eu	Keskmine hinnatase
Väikesemahuliste investeringuprojektide rahastamisaotluste koostamine ja projektijuhtimine.	Kohalikud seltsid, seltsingud ja väikeettevõtjad	Interneti kodulehekülg	Taskukohane hinnatundlikule kliendile
ajaleht Kassarimaa	Kohalik kogukond	otsepostitus	Käina valla tegevustoetus
Avalikud üritused	Kohalik kogukond	Vastavalt ürituse iseloomule	Tasuta, valla tegevustoetus ja vabatahtlik töö
Üritused koos toitlustamisega: gurmeeõhtud, koolitused, lastelaagrid	Esialgu lai ring kõigile sihtgruppidele, fookustame hiljem kui tekib rohkem kogemusi	Interneti kodulehekülg, facebooki kampaaniad, otseturundus ettevõtetele, eraisikutele ja koostööpartneritele	Hinnad kokkuleppel